

Przystanek matura

Zadania i ćwiczenia ułatwiające przygotowanie się do egzaminu maturalnego z języka polskiego

Wypowiedź ustna: Jak opisy przyrody mogą odzwierciedlać przeżycia wewnętrzne bohaterów? Odpowiedz, odwołując się do sonetu "Stepy akermańskie" Adama Mickiewicza oraz innych tekstów kultury.

Wpłynąłem na suchego przestwór oceanu,
Wóz nurza się w zieloność i jak łódka brodzi,
Śród fali łąk szumiących, śród kwiatów powodzi,
Omijam koralowe ostrowy burzanu.

Już mrok zapada, nigdzie drogi ni kurhanu;
Patrzę w niebo, gwiazd szukam, przewodniczek łodzi;
Tam z dala błyszczący obłok - tam jutrenka wschodzi;
To błyszczący Dniestr, to weszła lampa Akermanu.

Stójmy! - jak cicho! - słyszę ciągnące żurawie,
Których by nie dościgły żrenice sokoła;
Słyszę, kędy się motyl kołysa na trawie,

Kędy wąż śliską piersią dotyka się zioła.
W takiej ciszy - tak ucho natężam ciekawie,
Że słyszałbym głos z Litwy. - Jedźmy, nikt nie woła.

PYTANIE 1

Postaw tezę interpretacyjną.

ODPOWIEDŹ: Motyw przyrody bardzo często był wykorzystywany przez artystów. Sięgali po niego zarówno poeci jak i malarze. Chcieli pokazać, że natura może nie tylko stanowić tło dla wydarzeń, ale również dzięki niej można patrzeć na świat oczyma duszy.

.....

PYTANIE 2

Określ osobę mówiącą w wierszu.

ODPOWIEDŹ: Podmiot liryczny wypowiada się w 1 osobie lp., o czym mogą świadczyć czasowniki, przykładowo: wpłynąłem, omijam, patrzę.

.....

PYTANIE 3

Określ adresata wiersza.

ODPOWIEDŹ: Utwór jest rodzajem pamiętnika, zapisu przeżyć i doświadczeń duchowych podmiotu lirycznego.

.....

PYTANIE 4

Opisz sytuację liryczną.

ODPOWIEDŹ: Utwór rozpoczyna się opisem stepu w ciągu dnia. Jest to ogromna przestrzeń porównana do oceanu. Obszar porośnięty bujną roślinnością. Następnie widać step po zapadnięciu zmroku, rozświetlony jedynie błyszczącymi na niebie gwiazdami. Step pogrążony jest w ciszy, w której słyszeć nawet najmniejsze dźwięki - szelest traw, szmer lecących żurawi.

.....

PYTANIE 5

Jaka jest kompozycja utworu?

ODPOWIEDŹ: Wiersz jest sonetem. Składa się z czterech zwrotek: dwóch czterowersowych i dwóch trzywersowych. W utworze można wyróżnić dwie części: opisową (dwie pierwsze zwrotki) i refleksyjną (dwie ostatnie zwrotki). Wiersz cechuje się rytmicznością oraz bogactwem środków stylistycznych, przykładowo: epitety, porównania, przenośnie, wyrazy dźwiękonaśladowcze.

.....

PYTANIE 6

Co jest tematem utworu?

ODPOWIEDŹ: Piękno i egzotyka przyrody budzą tęsknotę podmiotu lirycznego za ojczyzną, do której nie może powrócić. Podróżnego ogarnia poczucie dojmującego smutku i pustki.

.....

Pytanie 7

Wskaż nawiązania literackie.

ODPOWIEDŹ:

A. Jan Kasprzowicz "Krzak dzikiej róży w Ciemnych Smreczynach" - tatrzańska przyroda stała się pretekstem do wyrażenia przeżyć człowieka. Poeta posłużył się w tym celu symbolami. Próchniejąca limba oznacza śmierć, przemijanie; róża - życie, ale jej gest przytulenia się do zimnej skalnej ściany oznacza szukanie schronienia przed tym, co spotkało limbę.

B. Caspar David Friedrich "Krzyż w górach" - na płótnie został przedstawiony kończący się dzień i samotny krzyż stojący na skalistej górze. Symbolizuje on niewzruszoną wiarę, zaś jodły otaczające krzyż - nadzieję.

.....

PYTANIE 8

Jaki jest wniosek.

ODPOWIEDŹ: Poprzez odwołania do przyrody można przekazać prawdę o życiu człowieka, wewnętrznych rozterkach i jego miejscu w świecie.